

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 24-25 квітня 2025 року)

Одеса -2025

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 24-25 квітня 2025 р.) 63 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Маді Галина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри і соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

24-25 квітня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Пегінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Її приклад показує, як культурний лідер у сфері освіти та мистецтва здатен не лише зберігати традиції, а й підносити їх на новий рівень — міжнародний, сучасний і водночас глибоко національний.

Через війну, на жаль, фестиваль **LvivMozArt** тимчасово не проводиться, проте Оксана Линів не зупиняється у своїй місії — вона й надалі активно просуває українську культуру на міжнародній арені. Продовжуючи диригентську діяльність у провідних театрах Європи [5].

Можемо зробити висновок що у сучасних умовах культурний лідер відіграє надзвичайно важливу роль у збереженні, розвитку та популяризації національної спадщини. Він стає мостом між минулим і майбутнім, поєднуючи традиції з інноваціями, формуючи нові формати подачі культури та роблячи її доступною й привабливою як для внутрішньої, так і для світової аудиторії. Приклади таких лідерів, як Олег Скрипка, Богдан Логвиненко та Оксана Линів, доводять, що завдяки ініціативності, творчості та глибокому патріотизму можна не лише зберігати культурну ідентичність, а й формувати позитивний образ країни у світі. Саме такі лідери стають рушіями культурного оновлення, надаючи нове життя українській традиції в глобальному контексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://www.ukrainer.net/>
2. Український інститут. (2023). «Культурна дипломатія України: виклики та перспективи». <https://ui.org.ua>
3. Офіційний сайт фестивалю «Країна мрій». <https://www.krainamriy.com>
4. <https://zahid.espreso.tv/kultura-khto-taka-lvivska-dirigentka-oksana-liniv-svitova-slava-i-shleyf-prorosiyskikh-skandaliv>
5. <https://vogue.ua/article/culture/muzyka/dirigentka-oksana-liniv-pro-debyut-v-metropoliten-opera-chaykovskogo-ta-prosuvannya-ukrajinskoji-muziki-v-sviti-56390.html>
6. <https://kerivnyk.info/2023/07/rol-liderstva-v-stymuliuvanni-innovatsiy-ta-tvorchoho-potentsialu-komandy.html>

Городнюк Людмила Степанівна – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського;

ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ

Інтернет переміг будь-які перешкоди, заборони і цензуру. Коли інформація розповсюджується в такій приголомшливій кількості на приголомшливій швидкості численними інструментами, коли сумарно світова

павутина важить приблизно сто зеттабайтів, пошукові системи обробляють мільярди запитів на день, Youtube вантажить мільярди відеофайлів на день, в світі на 8,08 млрд людей працює 5,61 млрд. смартфонів [1], більшість з яких увімкнута в мережу і забезпечена програмами, додатками, застосунками, запобігти проникненню інформації практично неможливо. Тим більше, що в Україні немає цього на меті – навпаки, країна воює і платить надвисоку ціну саме за демократичні цінності, за свободу, права і можливості людини.

Тим не менш, саме сьогодні, коли епоха тотальної цифрової експансії, що перетворила користувача інтернету на турбоспоживача всіх видів продукції, в тому числі інформації різного змісту і характеру, і яка історично співпала в часі з тривалою російсько-українською війною, окрім руйнації звичного життя не тільки військовим, а і не підготовленим, цивільним людям, додала до щоденних випробувань багато напруженого, трагічного, драматичного, натуралістичного, емоційного контенту [2, 4, 5]. Складно передбачити, які психічні, психологічні, соціальні, громадські і навіть історичні наслідки ми можемо отримати. Навіть і до початку повномасштабної війни, з тих пір, як інтернет перестав бути просто майданчиком пізнання, розваг і комунікації, а почав вирішувати і задовольняти всі життєві потреби людини, спровокувавши повне і масове занурення у віртуальну реальність. Зміст і поведінка сучасної особистості стали цілком детерміновані гаджетом. Дуже гостро постала проблема цифрової залежності, цифрової деменції і інших суміжних розладів і хвороб (безсоння, неврозів і неврастеній, втоми). З тих пір, як індивід цифрової епохи створив «світ в коробочці», помістивши в смартфон все, без чого він не готовий жити, сформувалася антропологічно нова епоха, де замість самодостатньої особистості життєтворить онтологічна система «людина-гаджет» [3]. Цей феномен сформував ще один соматично-психологічний розлад – цифровий аутизм (нездатність людини деякий час бути без смартфона, що призводить до дратівливості, агресії, панічних атак, істеричних і невротичних станів). І це не єдиний діагноз з цілої низки так званих кіберхвороб, що стали викликами не тільки для біології, нейронаук і медицини. Це – новий соціальний вимір з новими соціальними викликами, наслідки яких складно передбачувати, оскільки раніше, на всіх попередніх етапах антропогенезу людина ще ніколи не змінювала себе так швидко і так суттєво, віддавши всі права на себе, свій побут і свій розвиток, електронних пристроям. Окрему проблему в аспекті кіберзалежності представляли геймери і інші підкорювачі сучасних симуляторів віртуальної реальності, які демонструють здатність проводити не одну добу в інтернеті, іноді втрачаючи свідомість, іноді змінюючи її стани, а іноді втрачаючи життя (як через втому і виснаженість, так і через самогубство).

Інша, але не менша проблема останніх десятиріч, яка все більш загострюється – проблема медійного впливу, соціального пресингу, міжособистісних конфліктів (особливо чутливої у вразливих верств населення – в першу чергу, дітей, людей похилого віку, які соціокультурно і цінносно не підготовлені до агресивної поведінки, цькування, гейтспічу, дискримінації). В ній є і свій макрорівень – інформаційні війни і кібератаки, інформаційно-психологічні операції в їхньому великому різноманітті і характері [8], а є рівень

малих груп – конфлікти між френдами, підписниками однієї спільноти або знайомими по виміру офлайн (які можуть мати самостійну природу або теж бути спровоковані професійними рейдж-фармерами), але в будь-якому випадку це створює певну атмосферу буття, яке не можна перемкнути як режими офлайн і онлайн.

Впливу на масову свідомість додає високий рівень соціальної контагіозності – інформаційної заразливості: не тільки верифіковані новини, а і плітки, фейки і дипфейки, контент з істеричним забарвленням дуже швидко передається тисячам і мільйонам реальних людей, впливаючи на загальне соціальне здоров'я.

Проблемне коло цифрових соціально-поведінкових феноменів можна продовжувати тривалий час, особливо в напрямку громадсько-політичних процесів з їхнім неспинним впливом на електорат, кримінальними трендами (всі види шахрайств, відслідковування і крадіжка особистих даних) і порноіндустрією, яка зберігає імідж чогось забороненого або не дуже доступного тільки для підтримки цього іміджу: насправді інтернет рясний від тисяч безкоштовних сайтів, що пропонують до перегляду мільйони відеофайлів сексуального змісту, в тому числі дитячу порнографію, секс з тортурами, з експериментами над людьми тощо.

Але в завершенні матеріалу хочеться особливо акцентувати на тому, з чого почала матеріал – з посилення медійної травмованості масової свідомості українців з початку повномасштабної російської навали. Окрім того, що українці знаходяться під щоденним ударом російського агресора, вони опинилися медійно зануреними в детальну анатомію війни: а це не тільки бойові дії, сюжети тяжкого протистояння на «нулі», поранення, емоційно забарвлену ненормативну лексику, а і натуралістичні детальні кадри. Третій рік триває фактична трансляція (а часто і пряма трансляція, і трансляція без фільтрів) великої кількості подій - з передової, з окупованих територій, під час бомбардувань, безперервний сторітелінг людських долей з трагедіями, втратами, боротьбою, насильством, знущаннями, звірствами, розстрілами. Крупним планом це бачать і дорослі, і діти.

Чи автор цієї статті – не тільки філософ і психолог, а і професійний журналіст з великим досвідом – за будь-яку цензуру? Категорично, ні. За заборону окремих інтернет-сервісів на державному рівні? Ні. За більш сувору авторизацію і автентифікацію (особливо, коли йдеться про неповнолітніх)? Мабуть, так! Але цей матеріал не про методи, а про велику, комплексну, багатшарову соціальну, філософську, історичну і державну проблему – про країну людей на тлі численних епохальних трансформацій, частина яких живе в стані трансформацій ще від розпаду СРСР і яким судилося стати «людьми війни», усвідомлювати, що їхні діти, їхні онуки – це «діти війни», переживати на власному досвіді або бачити жахливі картини війни, і які мають знайти в собі потенціал увійти творцями в післявоєнне життя. На мій погляд, це не тільки проблема саморегуляції і соціальної адаптації кожного, але і історичний виклик державі і нації – стратегічна задача державної і національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Digital 2024: Global Overview Report. - [Електронний ресурс]
<https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report>
2. Борінштейн Є.Р. Соціокультурні складові російської агресії. У пошуку нових сенсів полікультурного світу. - *Повоєнний діалог культур: матеріали Конспект лекцій до навчальної дисципліни «Сучасний філософський дискурс» 82 Міжнародної наук.-практ. конф.* (Київ, 2–3 лютого 2023 р.) / упоряд. В.П.Дячук. Київ: НАКККиМ, 2023. 236 с. С. 29-31.
3. Борінштейн Є.Р., Городнюк Л. С. Філософсько-антропологічний феномен Homo Digitalis як онтологічної системи "людина-гаджет". *Studies in History and Philosophy of Science and Technology*. Vol 33 (1). Дніпро, 2024. С. 15-21.
4. Городнюк Л. С. Інформаційно-психологічний тиск при формуванні світогляду. – *У пошуку нових сенсів полікультурного світу. Повоєнний діалог культур: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф.* (Київ, 2–3 лютого 2023 р.). Київ, 2023. 244 с. – ст. 129-132.
5. Городнюк Л.С. Сензитивність українського суспільства під час війни: філософія інформаційно-психологічного впливу.- *Феномен соціальної консолідації у Центрально-Східній Європі: нові реалії та виклики: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. 26 вересня 2023 року. м. Кишиневу – м. Одеса* / за ред. О. В. Лісеєнко. Одеса, 2023. 93 с, с 73-78.
6. Жидко М.Є. Феноменологія та топологія станів свідомості в контексті цифрового футурошоку. Інсайт : психологічні виміри суспільства : наук. журн. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 1. С. 26–32.
7. Зубов В. О., Кривега Л. Д. Соціальна турбулентність як підґрунтя змін у світоглядних настановах сучасної людини. Актуальні проблеми філософії і соціології. 2015. Вип. 8. С. 66–68.
8. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. 2-ге вид. Київ, 2011. 248 с.

Dobrolyubskya Yuliya Andriivna, Doctor of Science in Philosophy, Full Professor, Professor of the Department of World History and Methods of its Teaching, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky, Odessa, Ukraine.

MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY

Park's study of social mobility and the phenomenon of marginality is conducted in line with the aforementioned orientations: conceptualization, response to processes of social change, attention to specific facts, and pressing issues of one's country. Anticipating the idea of forming a global society, Park noted that the social science of his time used the concept of society to describe «that worldwide network of social relations within which in our modern world all nations and all institutions

З М І С Т

<i>Боріништейн Євген Русланович</i>	5
ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Рагуліна Анна Сергіївна</i>	7
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	11
ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	
<i>Бутенко Елеонора Геннадіївна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	13
ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
<i>Врайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	15
РОЛЬ ЛІДЕРА У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
<i>Городнюк Людмила Степанівна</i>	17
ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ	
<i>Dobrolyubskaya Yuliya Andriivna</i>	20
MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	24
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТІ	
<i>Карастан Сергій</i>	25
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	27
ВИЩА ОСВІТА ЯК ІДЕОЛОГІЯ	
<i>Луцик Ярослава, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	29
СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	
<i>Мартинюк Вікторія, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	33
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ	
<i>Мемрук Альона Вадимівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	35
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА МУЗИЧНА ЕКСПРЕСІЯ: ПАРАЛЕЛІ ТА ВЗАЄМОВПЛИВ (на прикладі ораторських прийомів у творах Й. С. Баха – «Страсті за Матвієм»)	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	37